

P Á L Y A M Ű

***az Országos Bírósági Hivatal Elnöke által a 143.E/2025. (III.26.) OBHE
határozattal kiírt, a Budapest Környéki Törvényszék elnökhelyettesi állására
benyújtott pályázathoz***

dr. Liziczay Sándor

1. Bevezető

A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 130. § (3) bekezdésére figyelemmel a bírósági vezetői állásra – így a Budapest Környéki Törvényszék elnökhelyettesi tisztségére – benyújtott pályázatnak tartalmaznia kell a pályaművet, amely a pályázónak a Budapest Környéki Törvényszék működésével kapcsolatos hosszú távú terveiről, és azok megvalósításának ütemezéséről szól.

A Budapest Környéki Törvényszék elnökhelyettesi állására benyújtandó pályázatom, illetve az ehhez tartozó pályamű megírásakor megkönnyítette a helyzetemet az, hogy – ahogy az önéletrajzomban olvasható – 2008. február 01. napjától látok el igazgatási vezetői feladatokat, kezdetben járásbírói elnökhelyettesként, majd járásbírói elnökként. A vezetőként szerzett tapasztalatok azonban nemcsak megkönnyítették a helyzetemet, hanem rávilágítottak arra is, hogy egy törvényszék, és különösen a Budapest Környéki Törvényszék elnökhelyettesi tisztsége teljesen más szemléletet, nézőpontot és feladatokat jelent, mint a járásbírói igazgatási feladatok.

Nehézséget jelentett a pályázatom megírásakor az a tény is, hogy a Budapest Környéki Törvényszéknek hosszú ideje nincs kinevezett elnökhelyettese, így nem volt előttem olyan közvetlen példa, amely iránymutatásul szolgálhatott volna. Tekintettel azonban arra, hogy hosszú ideje dolgozom igazgatási vezetőként, ebben volt még olyan időszak, amikor a törvényszék elnöke és elnökhelyettese együtt látta el a törvényszék vezetését, így láttam, hogy milyen lehet a két igazgatási vezető hatékony együttműködése.

Természetesen az a tény, hogy a törvényszék elnökhelyettesi tisztsége hosszú ideje nincs kinevezett személlyel betöltve, nem jelenti azt, hogy a Budapest Környéki Törvényszék, mint az ország második legnagyobb törvényszéke ne lenne egy hatékonyan és jól működő szervezet. Igazgatási vezetőként azt tapasztaltam és tapasztalom folyamatosan, hogy a jelenlegi törvényszéki igazgatási struktúra teljes mértékben alkalmas arra, hogy a felgyorsult világ állandó változásaira, a folyamatos új kihívásokra gyorsan és hatékonyan reagáljon és ezzel biztosítsa azt, hogy a Budapest Környéki Törvényszék is megfelelő módon teljesítse alkotmányos kötelezettségét, és a hatékony és időszerű ítélkezés követelménye ne szenvedjen csorbát. E körben talán elegendő azt kiemelni, hogy a Budapest Környéki Törvényszék bírának és minden dolgozójának az elmúlt években végzett kiemelkedő és lelkiismeretes munkájának eredményeként jelentős eredményeket ért el a törvényszék az ügyhátralék, a hosszú pertartamú ügyek számának és arányának csökkentése, az ítélkezés időszerűségének, hatékonyságának és minőségének a növelése terén.

Mindez természetesen nem jelenti azt, hogy ne lenne szükség a törvényszéken elnökhelyettesre, hiszen a stabil, kiszámítható, hatékony és a megfelelő munkamegosztáson alapuló igazgatási feladatok ellátásához szükséges, hogy egy törvényszéken valamennyi bírósági vezetői tisztség betöltésre kerüljön.

Úgy gondolom, hogy a Budapest Környéki Törvényszék elnökhelyettesének lenni óriási megtiszteltetést, és ugyanakkor hatalmas kihívást jelent. A Budapest Környéki Törvényszék szervezetiileg a legszéttagoltabb, a legtöbb járásbírói ítélettel és ebből következően a legtöbb épülettel rendelkező törvényszék, ahol a Fővárosi Törvényszék után a legtöbb bíró és igazságügyi alkalmazott dolgozik. Az igazgatási vezető alapvető feladata nem is lehet más, mint az ítélkező munkát végző bírák tevékenységének segítése, az ítélkező munka személyi és tárgyi

feltételeinek biztosítása. Ezen sajátosságokból is látható, hogy a Budapest Környéki Törvényszék elnökhelyettesi feladatai olyan mértékben összetettek és szerteágazóak, hogy hiába rendelkezem hosszabb járásbíróági igazgatási vezetői tapasztalattal a pályázatom eredményessége esetén a működési folyamatok megismerése és átlátása hosszabb időt igényelhet majd.

Azt gondolom, hogy a pályázatomat azért merem benyújtani, mert a Budapest Környéki Törvényszék elnökével együttműködve közösen a Budapest Környéki Törvényszék igazgatási vezetését hatékonyan el tudnánk látni. Erre talán egyrészt az is garancia, hogy a Budapest Környéki Törvényszék elnökével hosszú ideje dolgozunk együtt ugyan eltérő szinten, de igazgatási vezetőként, másrészt pedig az, hogy hasonló módon gondolkodunk arról, hogy az igazgatási vezetői munka elsősorban szolgálat, amelynek kiemelt értékei a törvényesség, a következetesség, a kiszámíthatóság, az objektivitás, a nyitottság, a közvetlenség és a megfelelő kommunikáció. Járásbíróság vezetőként eddig is mindig ezen elvek mentén végeztem igazgatási tevékenységemet, és a pályázatom eredményessége esetén sem kívánok ezen sarokpontokon változtatni.

A törvényszék elnökhelyettesének feladatait több jogforrás határozza meg. A feladatokat tartalmazza a Bszi. 123. § (1) bekezdése, a bíróságok igazgatásáról rendelkező 6/2015. (XI.30.) OBH utasítás 25. § (4) bekezdése, valamint a Budapest Környéki Törvényszék Szervezeti és Működési Szabályzatának 14. § (1) bekezdése és 61. §-a. A pályaművemben ezeket a rendelkezéseket nem sorolom fel. Ebből csupán azt emelem ki, hogy egyrészt szükség esetén a törvényszék elnökhelyettese a törvényszék elnökét teljes jogkörrel helyettesíti, valamint ellátja az állandó jelleggel az elnökhelyettesre átruházott igazgatási feladatokat, másrészt pedig a törvényszék elnöke irányítja és ellenőrzi a törvényszék elnökhelyettesének igazgatási tevékenységét.

Ezen szabályanyagból számomra egyértelmű, hogy a törvényszék elnökhelyettesének legfontosabb feladata az, hogy a törvényszék elnökének irányítása és ellenőrzése mellett, de a törvényszék elnökével mindenben együttműködve teljes mértékben támogassa a törvényszék elnökének igazgatási tevékenységét.

E körben a pályázatom benyújtásakor szerencsés helyzetben vagyok, mivel a Budapest Környéki Törvényszék elnökének ismételt kinevezésére 2025. január 16. napjával került sor. A törvényszék elnöke az eredményes pályázatában megfogalmazta azokat a stratégiai célkitűzéseit, amelyeket a következő hat éves vezetői ciklusában követni kíván. Tekintettel arra, hogy ezek a stratégiai célok a korábbi hat éves időszak folytatását is jelentették, így a törvényszék elnökének pályázatában írt stratégiai célkitűzéseket, közép- és hosszútávú terveket teljes mértékben támogatni tudom. Egyetértek azzal is, hogy a folyton változó környezet állandó figyelmet igényel, állandó nyitottsággal kell hozzáállni minden változáshoz, új kihíváshoz és folyamatosan törekedni kell arra, hogy a jól működő rendszer működését is tovább tökéletesítsük. Csak az ilyen vezetői szemlélet teheti a változó világban még hatékonyabbá az egyébként jól működő szervezetet.

A pályázatom eredményessége esetén ebben kívánok mindenképpen a törvényszék elnökének segítségére lenni olyan módon, hogy az együttgondolkodás, a konstruktív párbeszéd és a más véleményének meghallgatása eredményeként születő vezetői döntéseket együtt tudjuk képviselni a bírák és az igazságügyi alkalmazottak, illetve a törvényszéknél magasabb szintű bírósági vezetők felé. Úgy vélem, hogy az ilyen jellegű együttműködéssel teremthető meg az a munkahelyi légkör, amely mellett a bírósági dolgozók a vezetői intézkedéseket értik, megértik

és elfogadják. Ezzel biztosítható a dolgozók számára esetenként nehézséget jelentő vezetői intézkedések hatályosulása is.

A korábbi évek mindenki által ismert beszámolóira, illetve a törvényszék elnökének néhány hónappal ezelőtti pályázatára figyelemmel a pályaművemben csak azokra a statisztikai adatokra fogok kitérni, amelyeket kiemelten fontosnak tartok a törvényszék működése szempontjából. A törvényszék működésével kapcsolatos hosszú távú terveimet és célkitűzéseimet ennek megfelelően a Budapest Környéki Törvényszék elnökének pályaművében írtakhoz igazítva fogalmazom meg.

2. Az ügyforgalmi adatok

Az ügyforgalmi adatok bemutatása előtt szükségesnek tartom én is kiemelni azt, hogy a Budapest Környéki Törvényszék több szempontból is speciális helyzetben van a többi törvényszékhez képest. Ezek az okok és körülmények több esetben a bírósági szervezeten túlmutatnak, de ennek ellenére a bírósági szervezeten belüli eszközökkel kell az eltérő okokat feltárni és vezetői szinten kezelni.

Az egyik legfontosabb, az ügyforgalmat jelentősen érintő körülmény az, hogy Pest Vármegye népessége folyamatosan növekszik, míg Budapest népessége folyamatos csökkenést mutat. A népesség növekedésével párhuzamosan megfigyelhető Pest Vármegye és településeinek dinamikus növekedése, hiszen az ország tizenöt legnagyobb lakosságszám növekedést elért települése közül tizenhárom Pest Vármegyében található, amely közül egyébként Érd a legdinamikusabb növekvő település. A népesség ilyen mértékű növekedésének egyik ügyforgalmi következménye, hogy a Budapest Környéki Törvényszéknek a járásbíróságok országos civilisztikai peres ügyérkezésből történő részesedése az elmúlt három évben növekedett, ami természetesen kihatással volt arra is, hogy a civilisztikai másodfokú ügyérkezés országos átlagból való részesedése is magas volt az elmúlt három évben.

Ezen tendencia következtében az ügyforgalmi adatokban az országos átlaghoz képest több ügyszakban eltérő folyamatokat láthatunk, ami elsősorban az ügyérkezés növekedésében, illetve az országos átlaghoz képest kisebb mértékű csökkenésében mutatkozik meg. Ez a speciális helyzet esetenként eltérő, akár az országos gyakorlattól is különböző megoldásokat igényel. Ez akár indokolhatja azt is, hogy a Budapest Környéki Törvényszék helyzetét a központi régióban a Fővárosi Törvényszéktől eltérő megoldásokkal kell kezelni. Azt gondolom, hogy a törvényszék igazgatási vezetőinek ezen eltérő megoldásokat igénylő helyzetet minden olyan fórumon ki kell hangsúlyozni és képviselni kell, ahol a Budapest Környéki Törvényszéket érintő döntések születnek.

Az ügyérkezés objektív adat, amire az adott szervezeti egységnek ráhatása nincs. Az ügyérkezés azonban alapjaiban határozza meg a bírák munkaterhét. Az ügyérkezéshez képest a befejezett ügyek számának alakulása a bírák munkájának hatékonyságától is függ. Az ügyérkezés és a befejezések száma határozza meg a folyamatban maradt ügyek számát, ami egyrészt az aktuális bírói munkaterhet mutatja, másrészt az időszerűségi adatokat is alapvetően befolyásolja.

Az érkezés, befejezés és a folyamatban levő ügyek számával kapcsolatos ügyforgalmi adatokat szemléltetik a következő táblázatok:

			érkezett ügyek száma					
			2019. év	2020. év	2021. év	2022. év	2023. év	2024. év
Járásbíróságok	Civilisztika	peres	16609	14595	15318	14400	15406	15560
		nemperes	4788	5000	5554	6689	7124	6971
	Büntető	peres	3093	2848	2572	2702	2546	2620
		nemperes	6825	8704	9592	9861	9057	8514
	Szabálysértés	peres	3133	2861	3592	4078	3933	4299
		nemperes	24736	25744	30052	21435	22518	23386
Törvényszéki I. fok	Civilisztika	peres	1222	1054	1089	1083	1131	1250
		nemperes	1253	1046	1759	1638	1592	1497
	Büntető	peres	78	125	94	117	117	145
		nemperes	207	100	167	134	149	116
Törvényszéki II. fok	Civilisztika	peres	1104	975	1222	1256	1074	905
		nemperes	2421	2427	2775	2562	2390	2507
	Büntető	peres	870	734	853	856	741	674
		nemperes	1958	2222	2654	2712	2351	2204
KMB	Közigazgatás	peres	1783	3889	2644	2597	2640	2454
		nemperes	155	214	222	233	230	200
	Munkaügy	peres	463	940	485	416	408	433
		nemperes	111	113	118	113	91	114

			befejezett ügyek száma					
			2019. év	2020. év	2021. év	2022. év	2023. év	2024. év
Járásbíróságok	Civilisztika	peres	16582	14905	16371	15690	15561	15252
		nemperes	4702	5015	5499	6694	7133	6817
	Büntető	peres	4025	2978	2762	2685	2496	2366
		nemperes	6808	8450	9719	9951	9069	8544
	Szabálysértés	peres	3468	2796	3580	4139	3860	4155
		nemperes	30500	24061	30977	22748	22387	21789
Törvényszéki I. fok	Civilisztika	peres	1188	1240	1132	1084	1066	1185
		nemperes	1321	1052	1568	1539	1621	1474
	Büntető	peres	109	103	96	98	105	118
		nemperes	204	111	160	132	145	121
Törvényszéki II. fok	Civilisztika	peres	1206	943	1222	1228	1228	964
		nemperes	2606	2480	2762	2614	2470	2475
	Büntető	peres	1033	776	762	791	922	695
		nemperes	1986	2149	2648	2771	2342	2229
KMB	Közigazgatás	peres	1775	3381	2701	2475	2417	2545
		nemperes	200	216	222	232	235	196
	Munkaügy	peres	498	947	526	469	398	435
		nemperes	117	109	112	123	90	113

			folyamatban maradt ügyek száma					
			2019. év	2020. év	2021. év	2022. év	2023. év	2024. év
Járásbíróságok	Civilisztika	peres	9078	8768	7715	6425	6270	6578
		nemperes	605	590	645	640	631	785
	Büntető	peres	1802	1672	1482	1499	1549	1803
		nemperes	638	892	765	675	663	633
	Szabálysértés	peres	264	329	341	280	353	497
		nemperes	3784	5467	4542	3229	3360	4957
Törvényszéki I. fok	Civilisztika	peres	874	688	645	644	709	774
		nemperes	271	265	456	555	526	549
	Büntető	peres	54	76	74	93	105	132
		nemperes	14	3	10	12	16	11
Törvényszéki II. fok	Civilisztika	peres	417	449	449	477	323	264
		nemperes	536	483	496	444	366	398
	Büntető	peres	375	333	424	489	308	287
		nemperes	52	125	131	72	83	58
KMB	Közigazgatás	peres	741	1249	1192	1314	1537	1446
		nemperes	15	13	13	14	9	13
	Munkaügy	peres	305	298	257	204	214	212
		nemperes	0	4	10	0	1	2

A táblázatok adataiból látható, hogy a járásbíróságokon a civilisztikai ügyérkezés folyamatosan növekszik, míg a büntető peres ügyérkezés ugyan jelentősen csökkent 2019. évhez képest, azonban 2024. évben már ismét meghaladta az előző évi ügyérkezést. Ugyanezen a tendencia

érvényesül a törvényszéken mind civilisztikai, mind pedig büntető ügyszakban azzal a különbséggel, hogy az érkezett büntető peres ügyek száma 2021. évtől folyamatos és jelentős növekedést mutat. Ki kell azt is emelni, hogy az országos tendenciához képest eltérő ügyérkezés mellett az érkezett peres ügyek nehézségi foka és összetettsége is folyamatosan növekszik, amely nehezebb megítélésű ügyek között nagy számban találhatunk soron kívül intézendő ügyeket is.

Ezen körülmények mellett szerencsére a befejezett ügyek száma szinte csaknem minden évben elérte vagy meghaladta az érkezett ügyek számát, így a folyamatban levő ügyek száma, azaz az ügyhátralék az elmúlt években csökkent. Az érkezett és befejezett ügyek számának folyamatos figyelemmel kísérése azonban elengedhetetlen, mivel például 2024. év végére több ügyszakban a befejezett ügyek száma elmaradt az érkezett ügyek számától, ami mind a járásbíróságokon, mind a törvényszék elsőfokú civilisztikai és büntető ügyszakában a folyamatban levő ügyek számának kis mértékű növekedését eredményezte.

Ezen ügyforgalmi adatok folyamatos elemzése igazgatási feladat, mivel az adatok a bírák munkaterhét és a teljesítményét is mutatják. Ezek az adatok a törvényszék létszámgazdálkodását alapvetően határozzák meg, a növekvő ügyérkezési adatok szükségsszerűvé tehetik a munkateher kiegyenlítését, míg az ügyérkezés és befejezések számának egymáshoz viszonyításából következtetést lehet levonni a létszám megfelelőségére, illetve feltárhatók azok a problémás területek, ahol esetleg központi igazgatási beavatkozás szükséges. Természetesen lehetnek olyan folyamatok, amelyek a bírósági szervezeten túlmutatnak, azonban amennyiben lehetséges, akkor ezekre célszerű vezetői szinten előzetesen felkészülni figyelemmel arra, hogy a felmerülő problémák szervezeti megoldását az igazgatási vezetőknek kell biztosítaniuk. Ezért indokolt többek között figyelemmel kísérni és vizsgálni azokat a társadalmi változásokat, amelyek az országos tendenciáktól eltérő ügyforgalmi adatokhoz vezethetnek.

A Budapest Környéki Törvényszék vonatkozásában az ügyforgalmi adatokból azonban az teljes bizonyossággal megállapítható, hogy a Budapest Környéki Törvényszék munkaterhe szinte valamennyi szinten és ügyszakban az országos átlag feletti. Ezt a körülményt szemléltetik az érkezett, a befejezett és a folyamatban levő peres ügyek egy bíróra jutó átlagos havi számával kapcsolatos táblázatok:

			érkezett					
			2019. év	2020. év	2021. év	2022. év	2023. év	2024. év
Járásbíróság	Civilisztika	BKT	23,46	18,40	19,65	19,06	20,24	21,18
		országos	18,89	17,59	17,06	17,14	18,37	18,93
	Büntető	BKT	7,65	6,90	6,77	7,43	7,84	7,79
		országos	7,31	6,54	6,52	7,50	7,85	7,48
Törvényszék I. fok	Civilisztika	BKT	9,62	7,53	7,14	7,48	8,76	9,11
		országos	8,37	9,44	8,74	9,08	9,58	9,81
	Büntető	BKT	0,95	1,51	1,20	1,90	1,66	1,80
		országos	1,28	1,50	1,27	1,54	1,49	1,43
Törvényszék II. fok	Civilisztika	BKT	13,75	12,50	14,45	14,39	11,53	10,05
		országos	14,39	11,16	12,30	12,30	10,76	9,50
	Büntető	BKT	15,36	11,68	17,45	15,31	11,34	10,40
		országos	15,76	10,81	13,30	15,38	13,85	13,21
Közigazgatás egyesbíró		BKT	n.a.	34,08	28,92	38,82	39,14	40,75
		országos	n.a.	22,62	14,89	16,42	14,54	14,48
Közigazgatás tanács		BKT	n.a.	42,25	34,05	25,10	28,32	25,49
		országos	n.a.	57,32	44,23	33,43	31,36	27,74

			befejezett					
			2019. év	2020. év	2021. év	2022. év	2023. év	2024. év
Járásbíróság	Civilisztika	BKT	23,42	18,79	21,00	20,77	20,44	20,76
		országos	19,62	17,57	18,08	17,92	18,44	18,72
	Büntető	BKT	9,96	7,21	7,27	7,39	7,68	7,03
		országos	8,40	6,38	6,50	7,18	7,52	7,36
Törvényszék I. fok	Civilisztika	BKT	9,35	8,86	7,52	7,75	8,33	8,77
		országos	9,28	9,75	8,94	9,56	9,25	9,48
	Büntető	BKT	1,33	1,24	1,23	1,59	1,49	1,47
		országos	1,29	1,24	1,28	1,36	1,38	1,38
Törvényszék II. fok	Civilisztika	BKT	15,64	12,37	14,45	14,07	13,18	10,71
		országos	16,31	12,26	12,10	12,56	11,23	9,76
	Büntető	BKT	18,23	12,35	15,59	14,15	14,11	10,72
		országos	17,37	12,28	13,00	14,34	14,10	12,94
Közigazgatás egyesbíró		BKT	n.a	31,87	30,69	35,47	36,40	38,04
		országos	n.a	22,94	19,62	19,17	18,68	16,27
Közigazgatás tanács		BKT	n.a	27,78	32,60	25,38	25,49	29,48
		országos	n.a	30,87	33,36	25,70	23,53	23,37

			folyamatban maradt					
			2019. év	2020. év	2021. év	2022. év	2023. év	2024. év
Járásbíróság	Civilisztika	BKT	153,85	132,66	118,73	102,05	98,83	107,46
		országos	97,64	96,27	85,14	78,30	79,83	84,65
	Büntető	BKT	53,50	48,59	46,81	49,48	57,22	64,31
		országos	39,08	41,77	44,76	51,03	57,55	57,51
Törvényszék I. fok	Civilisztika	BKT	82,54	59,02	49,11	50,79	63,04	64,04
		országos	47,68	47,96	48,22	45,24	49,35	52,24
	Büntető	BKT	7,91	11,00	11,35	18,15	17,86	19,70
		országos	13,58	16,62	15,20	17,55	19,08	18,76
Törvényszék II. fok	Civilisztika	BKT	60,97	68,56	63,73	65,58	41,61	35,19
		országos	53,26	45,31	48,72	45,52	39,29	35,25
	Büntető	BKT	79,44	63,58	104,07	104,94	56,57	53,12
		országos	75,97	56,02	61,43	77,76	68,94	72,41
Közigazgatás egyesbíró		BKT	n.a	104,14	132,67	203,65	218,40	229,94
		országos	n.a	76,55	61,61	77,95	68,65	71,24
Közigazgatás tanács		BKT	n.a	286,24	229,63	183,11	240,86	221,74
		országos	n.a	209,84	166,31	135,26	124,83	122,94

Ezen ügyforgalmi adatokból az is látható, hogy nemcsak az egy bíróra jutó érkezett ügyek száma, hanem az egy bíróra jutó befejezett ügyek száma is szinte minden esetben meghaladja az országos átlagot. Az egy bíróra jutó befejezett ügyek száma ténylegesen csak a törvényszéki elsőfokú civilisztikai ügyek esetén maradt el az elmúlt években az országos átlagtól. Ennek okát nyilvánvalóan vizsgálni kell, de az okok között első helyen szerepel a már korábban hivatkozott és a civilisztikai ügyszakra fokozottan igaz összetett és bonyolult jogviszonyok, amelyek Pest Vármegye dinamikus fejlődésével állnak kapcsolatban.

Az egy bírói tanácsra jutó folyamatban levő ügyek száma az elmúlt években csökkent annak ellenére, hogy az ügyérkezés növekedett, vagy nem csökkent olyan mértékben, mint az országos átlag. Ez pedig azt igazolja, hogy a Budapest Környéki Törvényszék bírái az átlagot meghaladó munkateher mellett az átlagot meghaladó teljesítményt nyújtottak az elmúlt években.

Sajnos az is látható, hogy az ügyhátralék csökkenés iránya 2024. év végére megfordult, és mind járásbíróságokon, mind pedig a törvényszék elsőfokú ügyszakaiban az egy bíróra jutó folyamatban levő peres ügyek száma az előző évhez képest emelkedett. Ennek okait szintén vizsgálni kell, hiszen amennyiben ez a tendencia a növekvő ügyérkezéssel és az ügyek bonyolultabbá válásával áll összefüggésben és hosszabb távon is fennmarad, akkor a bírói létszámhelyzet felülvizsgálata válhat szükségessé.

Természetesen ahhoz, hogy a bírói munkateher még objektívebb adatokkal kifejezhető legyen, szükséges az ügyek nehézségének és munkaigényességének a kifejezése is. Ennek érdekében a

korábbi súlyszámrendszer felülvizsgálata, illetve országosan egységes gyakorlat szerinti alkalmazása elengedhetetlenül szükséges. Úgy vélem, hogy az objektív alapokon nyugvó és megfelelő súlyszámrendszer igazolni fogja azt a régóta hangoztatott állítást, hogy a Budapest Környéki Törvényszék szervezeti egységeihez érkező ügyek a bonyolultságuk, összetettségük miatt nagyobb munkaigényűek, és emiatt a Budapest Környéki Törvényszék bírái és igazságügyi alkalmazottai jelentősebb munkateher mellett végeznek kiemelkedő statisztikai mutatókkal rendelkező munkát.

Az ügyforgalmi adatok elemzésénél nem lehet figyelmen kívül hagyni a nemperes ügyek helyzetét. Amennyiben csak az érkezett nemperes ügyek számát vizsgáljuk törvényszéki szinten, akkor azt lehet megállapítani, hogy mind a járásbíróságokon, mind pedig a törvényszék különböző ügyszakaiban jelentősen növekedett az elmúlt hat évben a nemperes ügyek száma. A nemperes ügyeket azért nem lehet figyelmen kívül hagyni, mert a nemperes ügyek intézése ugyan nem minden esetben igényel bírói közreműködést, azonban a kompetencia alapú munkavégzés biztosítása mellett is jelentős igazságügyi alkalmazotti munkaerő ráfordítással dolgozhatóak fel ezen ügyek, és érhető el az, hogy a folyamatban levő nemperes ügyek száma se legyen kiugró egyik ügyszakban sem. Az pedig nyilvánvaló, hogy ha a nemperes ügyek intézése jelentős munkaerőt igény, akkor ez a munkaerő többlet esetenként a peres ügyek intézésétől vonja el a munkaerőt. Mindezekre tekintettel a peres ügyek intézése mellett igazgatási vezetőként a nemperes ügyek intézésére is fokozott figyelmet kell fordítani, és meg kell találni azokat az igazgatási eszközöket, amelyek segítségével ezen ügyek hatékonyabban intézhetőek további munkaerő ráfordítás nélkül, vagy esetleg munkaerő felszabadítás mellett.

3. Az ítélezés megalapozottsága

Az ügyforgalmi adatok az ítélezés időszerűségéről adnak tájékoztatást. Az Országos Bírósági Hivatal elnöke az időszerűség mellett a magas színvonalú ítélezés biztosítását is stratégiai célként jelölte meg. A bírói munka szakmai színvonalának értékelésekor egyrészt a fellebbezési arányokból, másrészt pedig a megalapozottsági mutatókból lehet kiindulni. Ezek a szempontok a járásbíróság és a törvényszék, valamint a törvényszék és az ítéltőábra viszonylatában értékelhetőek.

Az erre vonatkozó adatokat a következő táblázatok mutatják:

Járásbíróság és törvényszék másodfok viszonylata (civilisztikai és büntető ügyszakban) 2023. évben												
	Járásbíróságon befejezett peres ügyek száma 2023-ban	Törvényszék másodfokra érkezett peres ügyek száma 2023-ban	Fellebbezési viszonyszám	Törvényszék másodfokon befejezett peres ügyek száma 2023- ban	Helyben hagyás %		Megváltoztatás %		Hatályon kívül helyezés %		Egyéb %	
					db	%	db	%	db	%	db	%
büntető	2 496	741	0,297	922	312	33,8%	561	60,8%	23	2,5%	26	2,8%
civil	15 561	1074	0,069	1228	638	52,0%	280	22,8%	110	9,0%	200	16,3%
polgári	14 810	1 008	0,068	1128	590	52,3%	254	22,5%	100	8,9%	184	16,3%
gazdasági	751	66	0,088	100	48	48,0%	26	26,0%	10	10,0%	16	16,0%

Járásbíróság és törvényszék másodfok viszonylata (civilisztikai és büntető ügyszakban) 2024. évben												
	Járásbíróságon befejezett peres ügyek száma 2024-ben	Törvényszék másodfokra érkezett peres ügyek száma 2024-ben	Fellebbezési viszonzyszám	Törvényszék másodfokon befejezett peres ügyek száma 2024-ben	Helyben hagyás %		Megváltoztatás %		Hatályon kívül helyezés %		Egyéb %	
					db	%	db	%	db	%	db	%
büntető	2 366	674	0,285	695	208	29,9%	428	61,6%	25	3,6%	34	4,9%
civil	15 252	905	0,059	964	479	49,7%	251	26,0%	102	10,6%	132	13,7%
polgári	14 246	813	0,057	888	437	49,2%	231	26,0%	96	10,8%	124	14,0%
gazdasági	1 006	92	0,091	76	42	55,3%	20	26,3%	6	7,9%	8	10,5%

A két év összehasonlító adatai alapján a járásbíróság és a törvényszék viszonylatában

megállapítható, hogy mindkét ügyszakban a peres ügyek nagy számban emelkednek elsőfokon jogerőre. Sajnos az is megállapítható, hogy a másodfokon felülbírált ügyek vonatkozásában mindkét ügyszakban a hatályon kívül helyezések aránya növekedett. A hatályon kívül helyezések okait szakmai vezetőként a kollégiumvezetők folyamatosan vizsgálják. A hatályon kívül helyezések számának csökkentése mindenképpen kiemelt fontosságú, mert ezzel az időszerűség is javítható. A megalapozottsági mutatók javításában kiemelt jelentőségű a szakmai konzultációk tartása egyrészt a járásbírói bírálók között, másrészt a másodfokú és az elsőfokú bírálók között annak érdekében, hogy a másodfokú bírálók a hatályon kívül helyezések, illetve megváltoztatások vonatkozásában megosszák a törvényszék szakmai álláspontját a járásbírói bírálókkal. Álláspontom szerint az ilyen jellegű szakmai tanácskozások és képzések nagymértékben hozzájárulhatnak az egységes gyakorlat kialakításához, a bírálók szakmai fejlődéséhez, és ezen keresztül a megalapozottsági mutatók és az időszerűség javításához.

A törvényszék és az ítéltábla viszonylatában a megalapozottsági mutatókat szemléltetik a következő táblázatok:

Törvényszék és ítéltábla viszonylata (civilisztikai és büntető ügyszakban) 2023. évben												
	Törvényszéken befejezett peres ügyek száma 2023-ban	Ítéltáblára érkezett peres ügyek száma 2023-ban*	Fellebbezési viszonyszám	Ítéltáblán befejezett peres ügyek száma 2023-ban	Helyben hagyás %		Megváltoztatás %		Hatályon kívül helyezés %		Egyéb %	
					db	%	db	%	db	%	db	%
büntető (+kat.)	105	64	0,610	63	17	27,0%	39	61,9%	3	4,8%	4	6,3%
civil	1 066	192	0,180	204	71	34,8%	62	30,4%	27	13,2%	44	21,6%
polgári	661	116	0,175	122	34	27,9%	45	36,9%	19	15,6%	24	19,7%
gazdasági	405	76	0,188	82	37	45,1%	17	20,7%	8	9,8%	20	24,4%
büntető másodfok*	922	18	0,020	18	5	27,8%	9	50,0%	3	16,7%	1	5,6%

Törvényszék és ítéltábla viszonylata (civilisztikai és büntető ügyszakban) 2024. évben												
	Törvényszéken befejezett peres ügyek száma 2024-ben	Ítéltáblára érkezett peres ügyek száma 2024-ben*	Fellebbezési viszonyszám	Ítéltáblán befejezett peres ügyek száma 2024-ben	Helyben hagyás %		Megváltoztatás %		Hatályon kívül helyezés %		Egyéb %	
					db	%	db	%	db	%	db	%
büntető (+kat.)	118	80	0,678	83	13	15,7%	62	74,7%	5	6,0%	3	3,6%
civil	1 185	199	0,168	197	79	40,1%	57	28,9%	21	10,7%	40	20,3%
polgári	766	122	0,159	119	43	36,1%	40	33,6%	9	7,6%	27	22,7%
gazdasági	419	77	0,184	78	36	46,2%	17	21,8%	12	15,4%	13	16,7%
büntető másodfok*	695	22	0,032	16	6	37,5%	5	31,3%	5	31,3%	0	0,0%

A törvényszék és az ítéltábla viszonylatában a hatályon kívül helyezések vonatkozásában büntető ügyszakban növekedett, míg civilisztikai ügyszakban csökkent a hatályon kívül helyezések aránya. A csökkenés ellenére azonban az arányszám álláspontom szerint továbbra is magas. Úgy gondolom, hogy a szakmai vezetőknek nemcsak a járásbírói bírálók, hanem a törvényszék vonatkozásában is vizsgálni kell ezen okokat, és a hatályon kívül helyezések számának és arányának csökkentése érdekében szükséges szakmai igazgatási intézkedéseket meg kell tenni.

Első fok és másodfok viszonylata (közigazgatási és munkaügyi ügyszakban) 2023. évben												
	Első fokon befejezett peres ügyek száma 2023-ban	Másodfokra érkezett peres ügyek száma 2023-ban	Fellebbezési viszonzyszám	Másodfokon befejezett peres ügyek száma 2023-ban	Helyben hagyás %		Megváltoztatás %		Hatályon kívül helyezés %		Egyéb %	
					db	%	db	%	db	%	db	%
civil	3 048	130	0,043	140	95	67,9%	11	7,9%	7	5,0%	27	19,3%
közigazgatási	2 640	68	0,026	82	57	69,5%	3	3,7%	4	4,9%	18	22,0%
munkaügyi	408	62	0,152	58	38	65,5%	8	13,8%	3	5,2%	9	15,5%

Első fok és másodfok viszonylata (közigazgatási és munkaügyi ügyszakban) 2024. évben

	Első fokon befejezett peres ügyek száma 2024-ben	Másodfokra érkezett peres ügyek száma 2024-ben	Fellebbezési viszonzyszám	Másodfokon befejezett peres ügyek száma 2024-ben	Helyben hagyás %		Megváltoztatás %		Hatályon kívül helyezés %		Egyéb %	
					db	%	db	%	db	%	db	%
civil	2 980	127	0,043	129	79	61,2%	16	12,4%	13	10,1%	21	16,3%
közigazgatási	2 545	58	0,023	62	48	77,4%	3	4,8%	7	11,3%	4	6,5%
munkaügyi	435	69	0,159	67	31	46,3%	13	19,4%	6	9,0%	17	25,4%

Az előbb tett megállapítások különösen igazak a közigazgatási és munkaügyi ügyszakra figyelemmel arra, hogy 2024. évben ezen két ügyszak vonatkozásában a hatályon kívül helyezések száma és aránya is növekedett.

A megalapozottsági mutatók tekintetében szükséges kitérni a Kúriánál lefolytatott felülvizsgálati eljárásokra és azok eredményeire. Az ezzel kapcsolatos adatokat szemléltetik a következő táblázatok:

Kúriai felülvizsgálat 2023. évben

	Kúriáról visszaérkezett felülvizsgálati indítványok száma (db)	Helyben hagyás %		Megváltoztatás %		Hatályon kívül helyezés %		Egyéb %	
		db	%	db	%	db	%	db	%
büntető (+kat.)	73	19	26,0%	9	12,3%	3	4,1%	42	57,5%
civil	455	137	30,1%	15	3,3%	53	11,6%	250	54,9%
polgári	291	101	34,7%	0	0,0%	20	6,9%	170	58,4%
gazdasági	23	7	30,4%	0	0,0%	6	26,1%	10	43,5%
közigazgatási	129	20	15,5%	15	11,6%	24	18,6%	70	54,3%
munkaügyi	12	9	75,0%	0	0,0%	3	25,0%	0	0,0%

Kúriai felülvizsgálat 2024. évben

	Kúriáról visszaérkezett felülvizsgálati indítványok száma (db)	Helyben hagyás %		Megváltoztatás %		Hatályon kívül helyezés %		Egyéb %	
		db	%	db	%	db	%	db	%
büntető (+kat.)	85	20	23,5%	4	4,7%	8	9,4%	53	62,4%
civil	436	97	22,2%	8	1,8%	80	18,3%	251	57,6%
polgári	250	57	22,8%	0	0,0%	35	14,0%	158	63,2%
gazdasági	27	7	25,9%	0	0,0%	8	29,6%	12	44,4%
közigazgatási	150	27	18,0%	7	4,7%	35	23,3%	81	54,0%
munkaügyi	9	6	66,7%	1	11,1%	2	22,2%	0	0,0%

A rendkívüli jogorvoslattal érintett ügyek tekintetében az állapítható meg, hogy 2024. évben jelentősen növekedett a hatályon kívül helyezett ügyek száma és aránya a munkaügyi ügyszakot kivéve valamennyi ügyszakban. Ezen kedvezőtlen tendencia okát mindenképpen vizsgálni kell, és az okok feltárását követően a szükséges szakmai intézkedéseket meg kell hozni.

Fontosnak tartom kiemelni, hogy a fenti hatályon kívül helyezési mutatók javítása érdekében szükséges vizsgálatokat lefolytatni és az azzal kapcsolatos szakmai intézkedéseket a szakmai kollégiumvezetőknek kell meghozni. E körben a törvényszék elnökének és elnökhelyettesnek a legfontosabb feladata, hogy ezen intézkedések meghozatalához és végrehajtáshoz minden igazgatási támogatást megadjanak a szakmai vezetők felé.

4. A hosszú pertartamú ügyek

Az ítélezés időszerűsége az Országos Bírósági Hivatal elnökének kiemelt stratégiai célkitűzése. Emellett az eljárások minél rövidebb idő alatt történő befejezése az egyik legfontosabb társadalmi elvárás a bíróságokkal szemben. Az eljárások elhúzódása jelentős anyagi megterhelést is jelent a bírósági szervezet számára figyelemmel többek között a polgári peres eljárás elhúzódásával kapcsolatos vagyoni elégtétel érvényesítéséről szóló 2021. évi XCIV. törvény rendelkezéseire. Emiatt a bírósági vezetők egyik kiemelt feladata az eljárások

elhúzóadásának megakadályozása érdekében szükséges intézkedések meghozatala, illetve olyan működési feltételek biztosítása, hogy az elhúzó pertartamú ügyek száma folyamatosan csökkenjen.

Ki kell azonban emelni e körben két körülményt: egyrészt magából a működésből és az ügyek jellegéből adódóan vagy egy bizonyos szint, amely alá nem lehet csökkenteni a két éven túli pertartamú ügyek számát, másrészt az időszerűségekre való törekvés nem mehet a magas szakmai színvonal rovására. Ezen körülményeket a hosszú pertartamú ügyek számának csökkentésével összefüggő stratégiába mindenképpen be kell építeni.

Ezek a körülmények álláspontom szerint tetten érhetőek a statisztikai adatok alakulásában is. A biztosan kijelenthető, hogy a Budapest Környéki Törvényszék bírái és igazságügyi alkalmazottai az elmúlt években mindent megtettek annak érdekében, hogy a hosszú pertartamú ügyek száma csökkenjen. Az e körben elért jelentős eredményeket mutatja az alábbi táblázat:

két éven túl befejezett ügyek száma		polgári	gazdasági	büntető	közigazgatás	munkaügy
Járásbíróságok összesen	2019. év	1159	70	593	-	-
	2020. év	1273	82	483	-	-
	2021. év	1175	73	345	-	-
	2022. év	1044	80	197	-	-
	2023. év	814	51	146	-	-
	2024. év	633	40	151	-	-
Törvényszék I. fok összesen	2019. év	125	149	17	-	-
	2020. év	155	167	18	-	-
	2021. év	149	147	10	-	-
	2022. év	117	111	10	-	-
	2023. év	92	86	14	-	-
	2024. év	98	40	11	-	-
Törvényszék II. fok összesen (1 éven túli)	2019. év	49	7	57	-	5
	2020. év	30	2	79	-	2
	2021. év	48	4	91	-	-
	2022. év	36	1	48	-	-
	2023. év	30	7	47	-	-
	2024. év	27	1	27	-	-
Közigazgatás	2019. év	-	-	-	123	-
	2020. év	-	-	-	84	-
	2021. év	-	-	-	36	-
	2022. év	-	-	-	23	-
	2023. év	-	-	-	14	-
	2024. év	-	-	-	57	-
Munkaügy	2019. év	-	-	-	-	48
	2020. év	-	-	-	-	141
	2021. év	-	-	-	-	67
	2022. év	-	-	-	-	40
	2023. év	-	-	-	-	30
	2024. év	-	-	-	-	32

Az elmúlt hat év adataiból egyértelműen látható, hogy a Budapest Környéki Törvényszéken jelentős számú két éven túl folyamatban levő ügy került befejezésre valamennyi szinten és valamennyi ügyszakban. Az adatokból azonban az is látszik, hogy évről évre folyamatosan csökkent a két éven túl befejezett ügyek száma.

A lelkiismeretes és elhivatott bírói munka eredménye, hogy a magas befejezésszám

következtében a két éven túl folyamatban levő ügyek száma is folyamatosan csökkent. Ezt a tendenciát szemlélteti a következő táblázat:

két éven túl folyamatban levő ügyek száma		polgári	gazdasági	büntető	közigazgatás	munkaügy
Járásbíróságok összesen	2019. év	1055	91	321	-	-
	2020. év	788	66	196	-	-
	2021. év	706	62	100	-	-
	2022. év	539	44	90	-	-
	2023. év	470	40	102	-	-
	2024. év	428	43	133	-	-
Törvényszék I. fok összesen	2019. év	128	130	9	-	-
	2020. év	115	111	8	-	-
	2021. év	75	84	6	-	-
	2022. év	65	62	10	-	-
	2023. év	87	28	11	-	-
	2024. év	85	47	17	-	-
Törvényszék II. fok összesen (1 éven túli)	2019. év	8	3	14	-	2
	2020. év	29	3	37	-	-
	2021. év	7	0	16	-	-
	2022. év	8	0	7	-	-
	2023. év	8	0	11	-	-
	2024. év	6	0	10	-	-
Közigazgatás	2019. év	-	-	-	40	-
	2020. év	-	-	-	19	-
	2021. év	-	-	-	13	-
	2022. év	-	-	-	8	-
	2023. év	-	-	-	21	-
	2024. év	-	-	-	16	-
Munkaügy	2019. év	-	-	-	-	63
	2020. év	-	-	-	-	44
	2021. év	-	-	-	-	30
	2022. év	-	-	-	-	23
	2023. év	-	-	-	-	18
	2024. év	-	-	-	-	18

A két éven túl folyamatban levő ügyek számának csökkenése mellett azonban az adatokból az is látszik, hogy a csökkenés mértéke 2023. és 2024. évre lelassult, sőt járásbíróági szinten büntető ügyszakban a két éven túl folyamatban levő ügyek száma 2023. és 2024. évben növekedett. Amennyiben a 2024. év végi adatokat összevetjük a 2025. év első negyedéves adataival, akkor az is megállapítható, hogy járásbíróági szinten civilisztikai ügyszakban (471 db ügyről 486 db ügyre), közigazgatási ügyszakban (16 db ügyről 25 db ügyre) és törvényszéken büntető elsőfokú ügyszakban (17 db ügyről 21 db ügyre) kis mértékben szintén növekedett a két éven túli ügyek száma. Ezen belül 2025. év első negyedévének végére járásbíróági szinten civilisztikai ügyszakban az öt éven túl folyamatban levő ügyek száma is 1 db üggyel növekedett.

A vezetői értekezleten elhangzott adatokból azonban az is megállapítható, hogy ezek a kedvezőtlen tendenciák lényegében azokat a szervezeti egységeket érintették, amelyeknél valamilyen kedvezőtlen személyi változás következett be: vagy megüresedett egy bírói álláshely, amely a szükségessége ellenére hosszabb ideig nem került betöltésre; vagy kirendelésre került az adott szervezeti egységtől egy vagy több bíró más szervezeti egységek megsegítése érdekében. Ebből az is következik, hogy a Budapest Környéki Törvényszék szervezeti egységeire jellemző fokozott fluktuáció jelentős kihatással van az időszerűségi

mutatókra is. Ezért az igazgatási vezetőknek mindent meg kell tennie annak érdekében, hogy a kedvezőtlen fluktuációs hatások minél rövidebb ideig érvényesüljenek az adott szervezeti egységnél. Az is egyértelműen látszik ugyanis, hogy azon szervezeti egységeknél, ahol megfelelő, állandó és teljes a bírói létszám, ott folyamatos a hosszú pertartamú ügyek számának csökkenése, és biztosított az ügyek előregedésének megakadályozása is.

Az idei év első negyedévére vonatkozó kis mértékben kedvezőtlen mutatók ellenére a táblázatokban rögzített statisztikai adatokból levonható az a következtetés, hogy a hosszú pertartamú ügyek vonatkozásában a Budapest Környéki Törvényszék elérte azt a célt, hogy ezen ügyek száma jelentősen csökkenjen. Ebből következően levonható az a következtetés is, hogy az e körben hozott igazgatási intézkedések, a szükséges igazgatási ellenőrzések is megfelelőek voltak a megfogalmazott hosszú távú stratégiai cél eléréséhez.

Úgy gondolom, hogy ezen igazgatási intézkedéseken nem kell változtatni, ezen igazgatási intézkedéseket továbbra is fent kell tartani. Egyetértve a törvényszék elnökének célkitűzésével, továbbra is igazgatási hatáskörben minden támogatást meg kell adni a bírák részére a hosszú pertartamú ügyek számának csökkentése érdekében. Az egyes területeken mutatkozó kis mértékben kedvezőtlen tendenciák okait azonban célzott igazgatási ellenőrzésekkel fel kell tární, és a kedvezőtlen tendenciák megfordítása érdekében szükséges igazgatási intézkedéseket meg kell hozni. Úgy vélem, hogy az ilyen jellegű folyamatos és következetes igazgatási ellenőrzésekkel és támogató intézkedésekkel továbbra is fenntarthatóak azok az eredmények, amelyek az elmúlt években jellemezték a Budapest Környéki Törvényszék tevékenységét a két éven túl folyamatban levő ügyek számának jelentős csökkentésében.

5. A megfelelő létszámgazdálkodás

Az ügyforgalmi adatok elemzése és a megfelelő létszámgazdálkodás szoros kapcsolatban áll egymással. A törvényszék igazgatási vezetőinek kiemelt figyelmet kell fordítani arra, hogy az egyes szervezeti egységeknél az ügyforgalmi adatok és a bírói munkateher milyen optimális létszámot követel akár a bírák, akár az igazságügyi alkalmazottak vonatkozásában. Az egyes szervezeti egységek között elengedhetetlen a bírói és igazságügyi alkalmazotti létszám arányos biztosítása. Hosszú távon nem lehet olyan szervezeti egység, ahol az ügyforgalmi adatokhoz képest a bírói és különösen az igazságügyi alkalmazotti létszám túlreprezentált. Ez ugyanis nem felel meg a felelős létszámgazdálkodás követelményének.

Az is nyilvánvaló, hogy bírói álláshely megüresedése esetén – amennyiben ez indokolt – a megüresedő álláshely kiírására javaslatot kell tenni az Országos Bírószági Hivatal elnökénél. A javaslat megtételét azonban minden esetben meg kell, hogy előzze a Létszámgazdálkodási Kabinet által meghatározott szempontok és elvek szerinti ügyforgalmi elemzés. Az ilyen elemzéssel lehet azt megalapozottan alátámasztani, hogy a megüresedett bírói álláshely betöltése minél előbb indokolt.

Már korábban utaltam rá, hogy a Budapest Környéki Törvényszék járásbírószágai sajátos helyzetben vannak, hiszen több járásbírószág relatív alacsony létszámmal működik. Ahogy a törvényszék elnöke is utalt már rá, egy bíró bármilyen okból történő kiesése hirtelen jelentősen megnöveli az adott járásbírószág bíráinak munkaterhét. Az ilyen helyzetek megoldására a leghatékonyabb és leggyorsabb igazgatási eszköz a kirendelés biztosítása annak ellenére, hogy a tartós kirendelések fenntartása nem tekinthető hosszú távú célnak. Addig azonban, amíg a megüresedett és indokolt álláshely nem kerül betöltésre, a sajátos szervezeti struktúrával rendelkező Budapest Környéki Törvényszéken kizárólag a kirendelés lehet az ilyen helyzetek

megoldására eszköz.

A bírósági szervezetre az elmúlt években jellemző igazságügyi alkalmazotti fluktuáció a Budapest Környéki Törvényszéken is több szervezeti egységet érintett. Helyi erőforrás hiányában az ilyen helyzetek kezelésében a törvényszéki igazgatási vezetőknek a megfelelő igazgatási segítséget meg kell adnia a járásbírósági vezetők számára.

A bírósági szervezetre vonatkozó jogszabályi környezet változásai miatt úgy gondolom, hogy a jövőben az egyik legnehezebb feladatot a megfelelő fogalmazói és bírósági titkári létszám biztosítása fogja jelenteni. Annak érdekében, hogy a megfelelő szakmai színvonallal rendelkező bírói utánpótlás a szervezeten belülről biztosítható legyen, szükségesnek tartom a meglevő gyakornoki program támogatását, és a meglevő együttműködési megállapodásoknak megfelelően az egyes jogi karokon a törvényszék megfelelő megjelenését, a bírósági szervezet, a bírói pálya bemutatását, a joghallgatókkal történő megismertetését. A gyakornoki program fejlesztése érdekében szükséges lehet a gyakornokok tapasztalatainak megismerése, illetve akár a gyakornokok jövőbeli pályájának a nyomon követése is. Mindezekre természetesen azzal a céllal kerülne sor, hogy az arra alkalmas gyakornok az egyetem elvégzést követően vagy akár a jogszabályban rögzített két éves idő után a bíróságon helyezkedjen el fogalmazóként, majd bírósági titkárként.

A megfelelő szakmai ismeretekkel rendelkező bírósági titkárok, illetve bírósági ügyintézők nélkül ugyanis nem biztosítható a kompetencia alapú munkavégzés, amelyet a törvényszék elnöke mellett én is kiemelt célkitűzésnek tartok. A kompetencia alapú munkavégzés biztosításával ugyanis a felszabaduló bírói munkaerő a hatékony és időszerű ítélkezés biztosítására fordítható.

6. Az ítélkező tevékenység szakmai támogatása

A hatékony és magas színvonalú ítélkező tevékenységhez a szakmai munka támogatása is elengedhetetlen. E körben elvárás egyrészt a bírósági szervezetbe belépő új dolgozók, másrészt pedig a tapasztalt bírák és igazságügyi alkalmazottak képzése is. A megalapozottsági mutatók javításának fontos eleme a megfelelő képzettség és a meglevő ismeretek bővítése, frissítése is. Emellett a digitalizáció térnyerése az élet minden területén, így a bírósági munkafolyamatokban is, újabb készségek elsajátítását teszi szükségessé mind a bírák, mind pedig az igazságügyi alkalmazottak vonatkozásában.

Úgy gondolom, hogy a törvényszék igazgatási és szakmai vezetőinek irányításával és az oktatásfelelős közreműködésével a Budapest Környéki Törvényszéken az oktatás rendszere megfelelően működik.

Az ítélkező tevékenység szakmai támogatása körében – egyetérve a törvényszék elnökével – az instruktorként és mentor bírák által nyújtott szakmai támogatás fenntartása továbbra is szükséges, amely mind a pályájuk elején járó, mind pedig az egy évnél hosszabb gyakorlattal rendelkező bírák szakmai fejlődéséhez segítséget nyújthat. A támogatás nyújtása során szerzett tapasztalatok összegyűjtése álláspontom szerint szintén fontos, ezért indokoltnak tartom az instruktorként és mentor bírák általános hasznosítható tapasztalatainak összegyűjtését és a képzési rendszerbe történő becsatornázását.

Szintén elengedhetetlennek tartom, hogy a járásbírósági bírák vonatkozásában a szakmai fejlődésük érdekében törvényszéki kirendelésükre kerüljön sor. Ez a gyakorlat ugyan

nehézséget jelent járásbírói szinten, hiszen a hosszabb-rövidebb kirendelések ideje alatt a statisztikai mutatók romolhatnak az adott járásbírói szinten. Ennek ellenére járásbírói igazgatási vezetőként mindig támogattam az ilyen jellegű kirendeléseket, mivel a bírói karriervonal építéséhez nélkülözhetetlen az, hogy a járásbírói bírák is megismerjék és megtapasztalják a másodfokú ítélkezés menetét. Ezért pályázatom eredményessége esetén – egyetértve a törvényszék elnökével – a kirendelést önként vállaló járásbírói bírák részére szükségesnek tartom biztosítani a törvényszékre történő kirendelést a szakmai fejlődésük érdekében. A másodfokú gyakorlat ilyen jellegű közvetlen megismerése fejleszti az ítélkezési szintek közötti kommunikációt, illetve az ismeretek elsajátítása révén javíthatja a megalapozottsági mutatókat. Ezen túlmenően a másodfokú bíróságon való tapasztalatszerzés lehetősége – az abban rejlő változatosság miatt is – motivációs eszköz lehet a nagyobb tapasztalattal rendelkező bírák szakmai érdeklődésének fenntartásához is.

A Budapest Környéki Törvényszék széles körű nemzetközi kapcsolatokkal is rendelkezik. E körben nemzetközi csoportokat is fogad a törvényszék, illetve lehetőség van bírák külföldi kiutazására is. A nemzetközi kapcsolatok fenntartása, lehetőség szerinti bővítése lehetőséget biztosíthat az érdeklődő kollégák számára külföldi tapasztalatok szerzésére. Emellett nemzetközi képzéseken és konferenciákon való részvétel szintén fontos motivációs eszköz lehet mind a bírák, mind az igazságügyi alkalmazottak részére.

A külföldi kapcsolatokhoz elengedhetetlen az idegen nyelv megfelelő ismerete. Úgy gondolom, hogy amennyiben erre igény van a bírák és igazságügyi alkalmazottak részéről, illetve a törvényszék anyagi forrásai ezt lehetővé teszik, akkor célszerű lenne törvényszéki szinten nyelvi oktatás biztosítása az érdeklődők számára.

A bírósági ügyviteli vizsgabizottság elnökeként a tapasztalatom az, hogy a bírósági dolgozók az ügyviteli vizsga megszerzését követően kizárólag a gyakorlatban találkoznak az ügyviteli szabályokkal. Az ügyviteli szabályok azonban folyamatosan változnak, és ezen változások követése, a megváltozott szabályok alkalmazása sok esetben eltérő gyakorlatot eredményez annak ellenére, hogy az ügyviteli szabályok alkalmazásának egyik alapelve azok egységessége. Erre figyelemmel szükségesnek tartom a már meglevő képzések mellett a képzési kör olyan jellegű bővítését, amely kiterjed az ügyviteli szabályok alkalmazására is. A digitális lehetőségek kihasználásával az ilyen jellegű képzések célirányossá és gyakorlatiasabbá tehetők, így a képzések eljuttathatók mind a bírák, mind pedig az igazságügyi alkalmazottakhoz is.

Az ügyviteli szabályok megfelelő alkalmazása mellett az egyes munkafolyamatok elvégzését jelentősen megkönnyítheti a windows irodai alkalmazások és az egyes ügyviteli szoftverek megfelelő használata is. Az ehhez szükséges ismeretek elsajátítása és bővítése célzott, gyors és lényegre törő képzések során akár az Informatikai Főosztály segítségével biztosítható. Ehhez kiválóan alkalmazható a törvényszék oktatási centrumában kialakított gépterem is.

A képzéssel kapcsolatban egyértelműen megállapítható, hogy számos területtel bővíthető lenne a képzési rendszer. Annak érdekében, hogy az igényekről megfelelő képet kapjanak a törvényszék igazgatási vezetői, szükségesnek tartom annak felmérést, hogy a bírák és az igazságügyi alkalmazottak a kötelező képzések mellett helyi szinten milyen területeken tartanak fontosnak oktatás tartását. A törvényszék rendelkezésére álló tudástérkép alapján pedig lehetőséget lehetne biztosítani olyan bírák, illetve igazságügyi alkalmazottak részére az oktatásban oktatóként való részvételre, akik elhivatottságot éreznek magukban a tanítás iránt.

7. A tárgyi és pénzügyi erőforrásokkal való gazdálkodás

Az igazgatási vezetők elsődleges feladata a bíró munka támogatása. Ez a támogatás nemcsak a szakmai támogatást jelenti, hanem a megfelelő munkakörnyezet és az egyéb tárgyi feltételek biztosítását is. E körben a digitalizáció terjedésével kiemelt jelentősége van a megfelelő informatikai feltételek biztosításának is.

Ahogy már utaltam rá, a Budapest Környéki Törvényszék sok épülettel rendelkező törvényszék. Ezen épületek között vannak új, illetve megújult épületek, illetve vannak olyan épületek is, amelyek felújításra szorulnak. Emellett vannak szükséges és folyamatban levő építkezések is. A bírósági dolgozók megfelelő elhelyezése kiemelt feladat az igazgatási vezetők számára. E körben azt is biztosítani kell, hogy az új épületekkel kapcsolatban felmerülő garanciális hibák megfelelő módon, a dolgozók munkájának jelentős befolyásolása nélkül kijavításra kerüljenek.

A korszerű épületek biztosítása nemcsak a dolgozók, hanem az ügyfelek szempontjából is kiemelt fontosságú, hiszen a bíróságokhoz való hozzáférés egyszerűsítése és segítése is fontos igazgatási célkitűzése. Az ügyfelek személyesen először az ügyfélcentrumban, kezelőirodákban találkoznak a bírósági szolgáltatásokkal. Ezért kiemelt fontosságú, hogy az ügyfélcentrumok, kezelőirodák lehetőség szerint egységes arculatúak legyenek, és az ügyfélfogadásra megfelelően felkészített bírósági dolgozók vegyenek részt ezen feladatok ellátásában. Ehhez kapcsolódóan szintén szükségesnek tartom az ügyfelek megfelelő és aktualizált tájékoztatását az erre szolgáló digitális felületeket, illetve a bírósági épületeken belül megfelelő írásos tájékoztató anyagok elhelyezésével.

Az informatikai eszközök fejlesztése is nélkülözhetetlen a hatékony működés biztosításához. A rendelkezésre álló források függvényében az elavult eszközök cserélje elengedhetetlen. E körben esetleg szükséges lehet felmérni az egyes szervezeti egységek, illetve dolgozók igényeit, és a fejlesztések körében erre is figyelemmel lenni. A képzés körében már utaltam rá, hogy az informatikai eszközök használatával kapcsolatban szükségesnek tartom a felhasználók folyamatos képzését annak érdekében, hogy az egyes eszközök, illetve programok vonatkozásában ne csak az alapelemek használatára kerülhessen sor.

8. Kommunikáció

Egy szervezet hatékony működésében kiemelkedő jelentősége van a megfelelő belső és külső kommunikációnak.

A Budapest Környéki Törvényszék szervezeti struktúráján belül működő Sajtó és Kommunikációs Osztály, a kijelölt büntető és polgári ügyszakos sajtószóvivő megfelelően ellátja a kifelé történő kommunikációt. A kialakított sajtoregisztrációs rendszer pedig megfelelően biztosítja a sajtószervek koordinálását, illetve lehetőséget nyújt a sajtóérdeklődésre számot tartó perek megismerésére. E körben szükségesnek tartom a tárgyaló bírák és az igazgatási vezetők szerepének növelését abban, hogy felismerjék, és a megfelelő csatornák igénybe vételével jelezzék a Sajtó és Kommunikációs Osztály felé azon ügyek tárgyalását, amelyek sajtóérdeklődésre tarthatnak számot. A sajtó szakszerű, tényeken alapuló és korrekt tájékoztatása és a tárgyalóteremben zajló események nyilvános megismerése rendkívül fontos nemcsak a törvényszéki, hanem a járásbírói közérdeklődésre számot tartó ügyekben is.

A nyilvánosság megfelelő tájékoztatása mellett kiemelt figyelmet kell fordítani a társszervekkel

és a hivatásrendekkel való jó kapcsolat kialakítására és fenntartására. A magas színvonalú és időszerű ítélkezés biztosításához elengedhetetlen ugyanis, hogy a törvényszék igazgatási vezetői tudomással bírjanak a társszervek esetleges igényeiről, változásairól, de az is, hogy az ítélkezési tevékenységet érintő esetleges változásokról a társszervek is megfelelő tájékoztatást kapjanak. A szakmai kollégiumvezetők mellett a társszervekkel és a hivatásrendekkel való kapcsolattartásban mindenképpen a törvényszék elnökének segítségére kívánok lenni.

A belső kommunikáció területén szükségesnek tartom a meglevő felületek fenntartását azzal, hogy akár a Bírósági Kis Tudósítóban, akár az intranet felületen szereplő információk aktualitását biztosítani kell, és az aktuális információk összegyűjtésében az egyes szervezeti egységek és azok vezetőinek a szerepét növelni kell.

A belső kommunikáció erősítését szükségesnek tartom azokon a területeken, amelyek a bíróság dolgozóit, az egyes szervezeti egységeket közvetlenül érintik. A törvényszék igazgatási vezetői számos olyan információt, javaslatot gyűjtenek be az egyes szervezeti egységektől, amelyeket aztán egységes szerkezetben terjesztenek elő az Országos Bírósági Hivatal felé. Úgy gondolom, hogy azokban az esetekben, amikor a visszacsatolásnak nincs akadálya, akkor az ilyen jellegű előterjesztéseket, javaslatokat célszerű lenne megismertetni az előterjesztőkkel, illetve a szervezeti egységekkel. Az ilyen jellegű visszajelzésekkel az igazgatási munka átláthatósága növelhető lenne.

A törvényszék elnökével egyetértve kiemelt jelentőségűnek tartom a törvényszék igazgatási vezetői és az egyes szervezeti egységek, illetve azok dolgozói közötti személyes kapcsolattartást. Ennek egyik szervezett formája a szervezeti egységekben megtartásra kerülő munkaértekezleten való részvétel. Ezt a rendszert mindenképpen szükségesnek tartom fenntartani. Amennyiben az elnökhelyettesi álláshely betöltésre kerül, a törvényszék elnöke és elnökhelyettese még gyakrabban tud részt venni a szervezeti egységeknél tartott munkaértekezleteken. Ennek jelentősége a folyamatosan változó bírósági szervezetben azért is kiemelten fontos, mert a bírák és az igazságügyi alkalmazottak szükség esetén a törvényszék igazgatási vezetőitől közvetlenül kapnak információt és tájékoztatást a felmerülő kérdésekkel kapcsolatban.

Támogatandónak tartom a törvényszék elnöke által kialakított azon gyakorlatot is, hogy a kinevezett új bírák az adott szervezeti egységnél a törvényszék igazgatási vezetője előtt tegyék le a bírói esküt. Az ilyen jellegű ünnepélyes eseményeken mindenképpen szükséges a törvényszék elnökének vagy elnökhelyettesének a részvétele. Az elnökhelyettesi állás betöltése esetén a törvényszéki igazgatási vezetők részvételével tartott ünnepélyes események körét ki lehet bővíteni a helyi kitüntetések, elismerések átadásával, illetve az egyéb ünnepélyes eseményeken való részvétellel is.

A személyes kapcsolattartás másik színtere a közösségi eseményeken, közösségi programokon való részvétel. Ezért az ilyen jellegű közösségi események támogatása akár helyi, akár törvényszéki szinten kiemelt jelentőségű. Ugyanez érvényes a különböző törvényszéki közösségi sporttevékenységek támogatására is. Saját tapasztalatból tudom mondani, hogy ezeken az eseményeken a bírósági dolgozók kimozdulnak a komfortzónájukból és olyan tulajdonságaikat mutathatják meg, amelyekre a mindennapi ítélkező tevékenység során nincs lehetőség.

9. Összegzés

Ahogy az életrajzomból is látható hosszú ideje dolgozom járásbíróági igazgatási vezetőként. Az itt szerzett tapasztalatok talán megfelelő alapként szolgálhatnak ahhoz, hogy a teljesen más jellegű feladatot és kihívást jelentő törvényszéki elnökhelyettesi állás betöltésére alkalmas legyek.

A pályaművemben igyekeztem bemutatni, hogy a Budapest Környéki Törvényszék elnökhelyettesként milyen elképzeléseim, terveim vannak a törvényszék igazgatásával kapcsolatban. Ahogy látszik, ezek az elképzelések nem új elképzelések, hanem szervesen illeszkednek és kapcsolódnak a törvényszék elnöke által megfogalmazott tervekhez és célkitűzésekhez. Úgy gondolom, hogy a jól működő megoldásokat nem szükséges megváltoztatni, legfeljebb csak a megváltozott környezethez, körülményekhez kell azokat igazítani. Törvényszéki elnökhelyettesként ebben szeretnék a törvényszék elnökének segítségére lenni.

Egyetértek a törvényszék elnökével abban is, hogy a Budapest Környéki Törvényszék kollektívájába tartozni bíróként és vezetőként is rangot és megtiszteltetést jelent. Az igazgatási vezetők terveit, célkitűzéseit a törvényszék bírái és igazságügyi alkalmazottai nélkül megvalósítani nem lehet, az ő személyes közreműködésük nélkül a megfogalmazott tervek és célkitűzések csak papíron léteznének. A Budapest Környéki Törvényszék dolgozói az elmúlt években is igazolták azt, hogy minden tőlük telhetőt, esetenként erőn felül is megtesznek a szervezet céljainak elérése, megvalósítása érdekében.

Elnökhelyettesi kinevezésem esetén ezen célok megvalósításában kívánok a törvényszék elnökének segítséget nyújtani annak érdekében, hogy a Budapest Környéki Törvényszék, mint az ország egyik legsajátosabban működő törvényszéke hatékonyan meg tudja oldani az elkövetkező hat évben előttünk álló feladatokat és nehézségeket.

A pályaművem alapján ehhez kérem a Budapest Környéki Törvényszék bíráinak támogatását, valamint az Országos Bírósági Hivatal Elnökétől – amennyiben az elnökhelyettesi tisztség ellátására alkalmasnak talál – a Budapest Környéki Törvényszék elnökhelyettesévé történő kinevezésemet.

Érd, 2026. év április hó 24. napja

dr. Liziczay Sándor

